

Yleinen taloudellinen tilanne

Kansainvälinen talous

Samaan aikaan kun Yhdysvaltojen talouskasvu nousi viime vuonna jo kahden prosentin tuntumaan, niin myös euroalue irrottautui taantumasta. Euroalueen kasvu nousi kuitenkin vain vaikein hieman nollan yläpuolelle. Vientikysyntään pohjautunutta kasvua tuki se, että epävarmuus eurokriisin suunnasta väistyi ja monia maita vaivaavien julkisen sektorin sopeutustoimien voimakas talouskehitystä heikentävä vaikutus alkoi vaimentua. Myös keskeisten ongelmamaiden rahoitusolot alkoivat normalisoitua ja vientikysyntä piristyi.

Euroaluetta vaivaa kuitenkin yhä korkea noin 11 prosentin tuntumassa pysyttelevä työttömyys, matala investointiaste sekä kotimaisen kulutuksen vaimea kehitys. Monissa maissa kasvanut velkataakka ja rakenneuudistusten jähmeä eteneminen niin yksityisellä kuin julkisellakin sektorilla jarruttavat kasvua vielä pitkään.

Lähivuosien kasvuodotukset euroalueella ovat aikaisempaa valoisammat, sillä yritysten ja kuluttajien luottamusindikaattorit ennakoivat kasvun jatkumista ja laajapohjaistumista myös yksityiseen kulutukseen ja investointeihin. Myönteistä kehitystä odotetaan myös osake- ja rahoitusmarkkinoilla. Piristyneistä odotuksista huolimatta euroalueen lähivuosien kasvuennusteet ovat kuitenkin tasoltaan surkeat, sillä ennusteet jäävät yhä noin 1–1,5 prosentin tuntumaan. Lisäksi riskit odotettua heikommasta kehityksestä muun muassa Ukrainan tilanteen vuoksi ovat suuret.

Yhdysvaltojen kasvunäkymät ovat euroaluetta selvästi myönteisemmät, sillä kotitalouksien reaaliensiot ovat kääntyneet kasvuun ja velkaantumisen on normalisoitunut. Samalla asuntojen hinnat ovat kääntyneet jo nousuun. Työttömyys on laskenut finanssikriisin synkeimmistä 10 prosentin tasoista lähelle seitsemää prosenttia. Myös työllisten määrä on kasvanut.

Poliittista epävarmuutta on vähentänyt USA:n kongressin budjettisopu, joka kohdentaa vuoden 2013 alussa käynnistettyjä menoleikkauksia hieman pidemmälle aikavälille ja kasvattaa hieman julkisen sektorin tuloja. Finanssipolitiikan kiristävä vaikutus heikkeneekin tänä ja ensi vuonna. Yhdysvaltain julkinen talous velkaantuu kuitenkin yhä, mutta suhteellinen velka-aste ei enää kasva.

Lisätietoja kansainvälisen talouden näkymistä voi lukea esimerkiksi oheisen linkin takaa löytyvästä Suomen Pankin julkaisusta:

http://www.suomenpankki.fi/fi/julkaisut/euro_ja_talous/Rahapolitiikka_ja_kansainvalinen_talous/Pages/et_01_2014.aspx

Taloudellinen tilanne Suomessa

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan bruttokansantuotteen määrä heikkeni 1,4 prosenttia vuonna 2013. Toteutuma oli odotettua heikompi, vaikka monet suhdannelaitokset ennakoivatkin kokonaistuotannon laskevan viime vuonna. Viime vuosi oli jo toinen peräkkäinen taantuvan talouskasvun vuosi, sillä vuonna 2012 bruttokansantuotteen volyyymi supistui 1,0 prosenttia. Finanssikriisistä alkanutta heikon talouskehityksen jaksoa Suomessa voidaankin jo perustellusti verrata 1990-alun lamaan. Yksi keskeinen syy talouskasvun heikkouteen viime vuosina on ollut Nokian matkapuhelintuotannon romahtaminen.

Kansantalouden kysyntää heikensivät viime vuonna erityisesti yksityisen kulutuksen ja yksityisten investointien supistuminen. Yksityisen kulutuksen ongelmiin vaikutti osaltaan se, että arvonnäköverokantoja korotettiin vuoden 2013 alussa yhdellä prosenttiyksiköllä. Yksityisen kulutuksen laskun voimakkuuteen liittyy tosin tekninen luokittelumuutos, kun Yleisradio luokiteltiin yrityksistä julkisyhteisöihin. Muutos syvensi yksityisen kulutuksen laskua 0,4 prosenttiyksiköllä ja vastaavasti kasvatti julkisten kulutusmenojen kasvun nollassa 0,8 prosenttiin. Viennin kasvu jäi viime vuonna 0,3 prosenttiin. Huolestuttavaa on, että vienti euroalueen ulkopuolelle supistui peräti viisi prosenttia. Viennin ja tuonnin erotus eli tavaroiden ja palveluiden tase oli viime vuonna 222 milj. € alijäämäinen.

Päätoimialoista teollisuuden tuotanto väheni viime vuonna 2,6 prosenttia ja palvelutoimialojen tuotanto 1,2 prosenttia. Myös rakentamisen tuotannon määrä supistui lähes kolme prosenttia. Yksittäisistä toimialoista heikoimmin pärjäsivät viime vuonna metalliteollisuus, kauppa ja rahoitustoiminta. Voimakkainta kasvua nähtiin informaatio- ja viestintäpalveluissa.

Viime vuoden tilastotiedot antavat erittäin heikon lähtökohdan kuluvalle vuodelle, sillä niistä ei tule tälle vuodelle lainkaan kasvuperintöä. Viime aikoina laaditut kokonaistaloudelliset ennusteet ovat kuitenkin varsin yksimielisiä siitä, että Suomen talouskasvu elpyy kuluvana vuonna lähinnä vientivetoisesti. Vuoden 2014 talouskasvun odotetaan jäävän kuitenkin vain nollian ja

yhden prosentin tuntumaan. Sen jälkeen kasvun arvioidaan piristyvän hieman, mutta jäävän yhä tasoltaan poikkeuksellisen vaatimattomaksi.

Valtiovarainministeriö ennakoii kuluvalle vuodelle 0,5 prosentin bruttokansantuotteen kasvua. Seuraavien viiden vuoden keskimääräiseksi vuotuiseksi kokonaistuotannon määrän kasvuksi ministeriö ennustaa 1,3 prosenttia. Lähivuosien kasvulukuja painavat mittavat julkisen sektorin sopeutustoimet, kuluttajien ostovoiman heikkous sekä kysynnän heikkous niillä toimialoilla, joilla Suomi on perinteisesti suuntautunut. Toisaalta hitaan kehitysvaiheen jälkeen uusi kasvupyrähdys voi piristää kasvuprosentteja nopeastikin.

Työmarkkinajärjestöjen syksyllä 2013 saavuttama neuvottelutulos palkkaratkaisusta ja siihen liittyvät hallituksen tukitoimet vaikuttavat kasvuedellytyksiin pidemmällä aikavälillä myönteisesti. Toisaalta lyhyellä aikavälillä ne myös vaikeuttavat ansiokehitystä ja yksityisen kulutuksen kasvua. Valtiovarainministeriö arvioi yleisen ansiotasoindeksin kohoavan tänä vuonna 1,3 prosenttia. Vuoden 2015 ansiokehitykseksi ennakoidaan 1,2 prosenttia.

Vuonna 2013 kuluttajahinnat nousivat keskimäärin 1,5 prosenttia. Vaimea suhdannekehitys niin Suomessa kuin ulkomaillakin, matala korkotaso ja maltilliset palkkaratkaisut pitävät kuluttajahintojen nousun samoissa kasvulukemissa myös tänä ja ensi vuonna. Vuoden 2014 alussa korotettiin useita hyödykeveroja, kuten liikenteen polttoaineiden, kuluttajien sähköveron, alkoholin ja tupakan sekä sokerillisten virvoitusjuomien valmisteveroa. Valmisteverojen kiristysten arvioidaan nostavan inflaatiota noin puolella prosenttiyksiköllä. Hyödykeveroja kiristetään myös vuoden 2015 alussa. Ilman hyödykeverojen korotuksia Suomi olisi lähellä deflaatiota.

Vaikeasta suhdannetilanteesta ja eurokriisistä huolimatta työllisyystilanne pysyi Suomessa pitkään varsin vakaana. Vuoden 2012 loppupuolella työllisyys alkoi kuitenkin heikentyä, ja työllisten määrä väheni seuraavana vuonna jo 27 000 hengellä. Työllisyys supistui myös palvelualoilla. Kuluvana vuonna työllisyyslukujen ennakoidaan pysyvän ennallaan, ja vähitellen käynnistyvän talouskasvun odotetaan parantavan tilannetta. Ikärakenteen muutoksesta johtuen työllisten määrän odotetaan kuitenkin jäävän aikaisempaa matalammalle tasolle.

Vuonna 2013 työttömien määrä kasvoi 12 000 hengellä, minkä lisäksi virallisten lukujen ulkopuolelle jäävä piilotyöttömyys lisääntyi selvästi. Samalla työttömyysaste nousi 8,2 prosenttiin edellisvuoden 7,7 prosentista. Valtiovarainministeriö arvioi, että työttömyysaste nousee kuluva-

na vuonna vielä 8,4 prosenttiin, mutta sen jälkeen työttömyysaste kääntyy laskuun päättyen kehyskauden lopussa 7,5 prosenttiin. Riskit siihen, että työttömyys ei lähde vielä pieneneeseen, ovat kuitenkin suuret.

Liitteessä 2 on esitetty tietoja kuntatalouden kannalta keskeisistä kokonaistaloudellisista muuttujista. Vuosien 2012–2013 tiedot perustuvat pääosin Tilastokeskuksen maaliskuussa julkaisemiin kansantalouden tilinpidon ennakkollisiin lukuihin sekä eräisiin muihin julkisiin tilastoihin. Vuosien 2014–2016 ennusteiden lähteenä on käytetty valtiovarainministeriön huhtikuun alussa julkaisemaa taloudellista katsausta. Katsaus on luettavissa internetsivuilta osoitteessa:

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/02_taloudelliset_katsaukset/20140403Taloud/name.jsp

Liitteissä 3a ja 3b on esitetty kokonaistaloudellisia ennusteita laativien laitosten arvioita kuntatalouden kannalta keskeisten taloudellisten muuttujien kehityksestä vuosina 2014 ja 2015.

Kuntien menot vuosina 2013–2014

Tilastokeskuksen julkaisemien kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2013 tilinpäätösarvioiden mukaan toimintamenojen kasvu hidastui edellisvuosista merkittävästi, sillä menojen kasvu puolittui 2,6 prosenttiin.

Palkkausmenot eli palkat ja muut henkilöstömenot lisääntyivät vuonna 2013 vain yhdellä prosentilla, kun vuonna 2012 palkkojen kasvu oli 4,1 prosenttia. Keskeinen syy viime vuoden vaatimattomaan palkkasumman kasvuun olivat kunnissa käynnistetyt mittavat henkilöstösäästöt, joita toteutettiin töiden uudelleen järjestelyillä, täyttämällä vain osa kunnissa auki tulevista vakansseista sekä vähentämällä sijaisten ja määräaikaisten käyttöä. KT Kuntatyönantajien tekemän selvityksen mukaan kunta-alan työvoimakustannuksista leikattiin vuonna 2013 keskimäärin 1,9 prosenttia eli yli 400 milj. euroa.

Kunta-alan ansiotasoindeksi kasvoi sen sijaan voimakkaammin kuin kuntien palkkasumma, sillä indeksin muutos oli 1,8 prosenttia. Ansiotasoindeksinkin kasvu tosin puolittui, sillä vuonna 2012 kasvuprosentti oli ollut 3,6. Myös tavaroiden ja palvelujen ostojen kasvu hidastui viime vuonna hieman, mutta muutos ylsi yhä 4,1 prosenttiin.

Työmarkkinajärjestöt pääsivät 30.8.2013 neuvottelutulokseen työllisyys- ja kasvusopimuksista, ja kunta-alan virka- ja työehtosopimukset vuosille 2014–2016 allekirjoitettiin viime vuoden marraskuussa. Uusi sopimuskausi alkaa

1.3.2014. Sopimukset ovat voimassa 31. tammiukuuta 2017 saakka.

Palkkaperintö vuodelta 2013 sekä työllisyys- ja kasvusopimuksen mukaiset korotukset ja palkkaliukumat nostavat kuntien ansiotasoindeksiä tänä vuonna noin 1,2 prosentilla. Vuonna 2015 indeksin muutos pysyy samoissa kasvulukemissa eli noin 1,1 prosentissa. Ansioiden kasvu kunnissa siis hidastuu yhä viime vuoden 1,8 prosentin toteutumasta. Myös henkilöstösäästöjen oletetaan jatkuvan kuluvana vuonna voimallisena, minkä seurauksena kuntien ja kuntayhtymien palkkasumman kasvu vuonna 2014 tulee jälleen alittamaan ansiotasoindeksin muutoksen. Peruspalveluohjelmassa arvioidaan, että palkkasumman kasvu jää tänä vuonna noin puoleen prosenttiin.

Vuonna 2015 ammattikorkeakoulujen yhtiöittäminen ja niiden rahoituksen siirto valtiolle poistaa ammattikorkeakoulut kuntien taloustilaston mukaisesta kuntataloudesta. Uudistus toteutetaan kunta-valtio-suhteessa kustannusneutraalisti, mutta sen seurauksena kuntien toimintamenot vähenevät 455 milj. eurolla vuonna 2015. Muutos vähentää kuntien palkkamenoja noin 250 milj. eurolla, mikä seurauksena palkkasummaennuste putoaa -0,4 prosenttiin. Ilman tätä vähennystä palkkasumman muutos olisi 1,1 prosenttia.

Liitteessä 4 on esitetty tietoja ja arvioita kunta-alan palkkasummaan vaikuttavista tekijöistä vuosina 2008–2015. Vuosia 2014–15 koskevat luvut perustuvat lähinnä kunta-alan palkkaratkaisuun ja peruspalveluohjelmassa esitettyihin arvioihin.

Kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksujen perusteet vuodelle 2014 vahvistettiin viime vuoden lopulla. Valtiontalouden kehyspäätös vuosille 2015–2018 olettaa, etteivät maksujen tasot juurikaan muuttuisi tarkasteluajanjaksona. Kuntatyönantajan keskimääräinen sosiaalivakuutusmaksujen taso suhteessa palkkasummaan näyttäisi säilyvän tulevalle kehyskaudella keskimäärin noin 30 prosentissa.

Kuntatyönantajan sairausvakuutusmaksu on tänä vuonna 2,14 % maksun perusteena olevasta palkasta. Peruspalveluohjelmassa oletetaan, että maksu nousee ensi vuonna 2,15 prosenttiin.

Kuntatyönantajan työttömyysvakuutusmaksu on tänä vuonna palkkasumman ensimmäiseen 1990500 euroon asti 0,75 % palkkasummasta ja sen ylittävältä osalta 2,95 %. Keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu laski edellisvuoden 3,06 prosentista 2,82 prosenttiin. Ensi vuoden työttömyysvakuutusmaksun arvioidaan hallituksen kehyspäätöksessä pysyvän keskimäärin ennallaan. Päätös työttömyysvakuutusmaksuista

vuodelle 2015 tehdään syksyllä. Mitä todennäköisimmin maksun euromääräiseen palkkasummaan on lähivuosina odotettavissa muutoksia mm. inflaatiotarkistusten muodossa.

Kuntatyönantajan keskimääräinen KuEL-maksu oli viime vuonna noin 23,90 prosenttia KuEL-palkkasummasta ja tänä vuonna keskimääräinen eläkemaksu laski 23,70 prosenttiin. Jäsenyhteisöjen todellinen työnantajamaksu poikkeaa yleensä keskimääräisestä maksusta. Tällä hetkellä käytävissä olevan tiedon mukaan työnantajan keskimääräinen eläkemaksu pysyisi ensi vuonna ennallaan, mutta sen jälkeen maksu alenisi hieman ja olisi 23,50 % suhteessa KuEL-palkkasummaan vuonna 2016.

Palkansaajan vakuutusmaksun suuruudesta tehtävä päätös vaikuttaa työnantajan osuuteen. Kehyspäätöksen mukaan palkansaajan eläkemaksut kohoavat kehyskaudella, kun sen sijaan kuntatyönantajan maksutaso jonkin verran alenisi kehyskauden loppupuolella. Opettajien keskimääräinen VaEL-maksu nousi edellisvuodesta 2,18 prosenttiyksikköä päätyen 21,80 prosenttiin vuonna 2014. Tämän jälkeen maksun ennakoitaan alenevan hieman, mutta jäävän kehyskaudella 21 prosentin tuntumaan.

Liitteessä 5 on esitetty vuosien 2011–2014 kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksut ja arvio vuodelle 2015.

Kunta-alan kustannustaso kohosi vuonna 2013 esimerkiksi peruspalvelujen hintaindeksillä mitattuna 1,8 %. Tänä vuonna peruspalvelujen hintaindeksillä mitattu kustannustason nousu arvioidaan hidastuvan edelleen prosentin tuntumaan. Vuonna 2015 kustannustason arvioidaan pysyvän samalla tasolla.

Kuntien verotulot 2013–2014

Useista poikkeustekijöistä johtuen kuntien verotulot kasvoivat viime vuonna erittäin voimakkaasti, sillä verojen kasvu ylsi peräti 6,8 prosenttiin. Kunnallisveron tilitykset kasvoivat viime vuonna 6,6 prosenttia, yhteisövero 8,2 prosenttia ja kiinteistövero 7,2 prosenttia. Tilityksiä kertyi viime vuonna yhteensä 20,6 miljardia euroa. Poikkeustekijöitä, kuten verotilitysten aikaistamista, on selitetty tarkemmin esimerkiksi edellisessä kuntataloustiedotteessa:

http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/kuntatalous/kuntatalous-tilastot-julkaisut/kuntatalous/kuntataloustiedotteet-2013/Documents/Kuntatiedote_%204_%202013.pdf

Tänä vuonna veroperustemuutokset, vaatimaton talouskehitys, työmarkkinaratkaisun matalat sopimuskorotukset sekä väestön ikääntyminen

vaikuttavat väistämättä veropohjien kehitykseen ja kuntatalouden verotulojen kertymiin. Peruspalveluohjelmassa arvioidaan, että ansiot lisääntyvät tänä vuonna arviolta noin 1,3 prosenttia, ja koko talouden palkkasumma kasvaa samaa vauhtia. Myös yritysten tulokehityksen odotetaan jäävän varsin maltilliseksi.

Kuntien verotulojen kasvu romahtaa tänä vuonna noin kahteen prosenttiin, vaikka lähes puolet kunnista nosti vuoden alussa tuloveroprosenttejaan. Korotusten seurauksena keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousi 0,36 prosenttiyksiköllä 19,74 prosenttiin. Kunnallisveron tilitysten kasvua hillitsee kuitenkin hidaskasvun ansiokasvun ja verotulojen vuoden 2013 korkea vertailuarvo. Myös tuloverotukseen tehdyt perustemuutokset, kuten perusvähennyksen ja työtulovähennyksen enimmäismäärien korotus sekä valtion tuloveroasteikon asteikkotarkistus, vaimentavat kuluvaan vuonna kunnallisveron kasvua. Kunnallisverotuksessa ansiotuloista tehtävien vähennysten arvioidaan lisääntyvän tänä vuonna hieman aikaisempaa nopeammin eli noin 2,2 prosenttia. Yhteensä kunnallisveroa arvioidaan tilitettävän tänä vuonna noin 18,2 miljardia euroa. Tilitykset kasvavat viime vuodesta vain reilulla prosentilla.

Vuonna 2015 ansiotulojen kasvuvauhti pysyy vaatimattomana 1,2 prosentin tasolla. Hallituksen maaliskuuisessa kehysriihessä päätettiin kuitenkin useista tuloverojen tuottoon vaikuttavista muutoksista, joita on tarkasteltu yksityiskohtaisemmin seuraavassa kappaleessa. Valtiovarainministeriö arvioi, että muutosten seurauksena kuntien tuloverot, pl. kiinteistöverot, vähenevät 19 milj. euroa. Summa tulee kuitenkin vielä tärkentämään vuoden edetessä pidemmälle. Muutos tullaan kompensoimaan kunnille valtionosuuksien kautta. Kunnallisveroa arvioidaan tilitettävän kunnille ensi vuonna noin 18,7 mrd. euroa, mikä merkitsee noin 2 prosentin kasvua kuluvaan vuodesta.

Kunta-ryhmän osuutta yhteisöverosta korotettiin väliaikaisesti kymmenellä prosenttiyksiköllä vuosiksi 2009–2011. Hallitusohjelmassa päätettiin uudesta kuntien yhteisöveron jako-osuuden viiden prosenttiyksikön korotuksesta vuosille 2012–2013. Myöhemmin myös vuosien 2014–2015 jako-osuutta päätettiin korottaa 5 prosent-

tiyksiköllä. Yhteisöverokanta laski vuonna 2012 puolellatoista prosenttiyksiköllä 24,5 prosenttiin, mistä yhteisövero laski vuoden 2014 alusta lähtien edelleen 20 prosenttiin. Verokannan kevennykset sekä yhteisöveron veropohjan laajennusten vaikutus on kompensoitu kunnille kuntaryhmän jako-osuutta korottamalla.

Vuonna 2014 kuntien jako-osuus yhteisöveron tuotosta on 35,56 %. Kuntien yhteisöverokertymän arvioidaan lisääntyvän kuluvaan vuonna noin kahden prosentin vauhtia. Peruspalvelubudjetin ennuste kuntien osuudeksi yhteisöveron tuotosta on ensi vuonna 34,19. Luku kuitenkin täsmentyy, kun jako-osuuteen vaikuttavista toimista ja arvioista päätetään myöhemmin.

Tämän hetkessä arvioissa on lähdetty siitä, että kunnille tilitetään vuonna 2014 yhteisöveroa kokonaisuudessaan 1,3 miljardia euroa, mikä merkitsee noin 2 % kasvua vuoden 2013 kuntien tilityksiin. Vuonna 2015 yhteisöveron tilitykset kunnille kasvavat arviolta 4 prosenttia nousten 1,39 miljardin euron tuntumaan.

Kiinteistöveron tilitykset nousivat vuonna 2014 noin 1,5 mrd. euroon. Vuonna 2015 kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän lähes 1,6 miljardia euroa, mikä merkitsee kiinteistöveroon noin 6 prosentin kasvua. Vuonna 2016 tilitysten arvioidaan kasvavan noin kahdella prosentilla.

Liitteessä 6 on esitetty kuntien verotulojen tilitysten toteutuneet kertymät vuosilta 2012–2013 sekä peruspalveluohjelman ennusteet vuosille 2013 ja 2014. Tänä vuonna kuntien verotulojen tilitysten arvioidaan lisääntyvän kokonaisuudessaan 2,2 %. Vuonna 2015 verotulojen tilitysten kasvu pysyy noin kahdessa prosentissa.

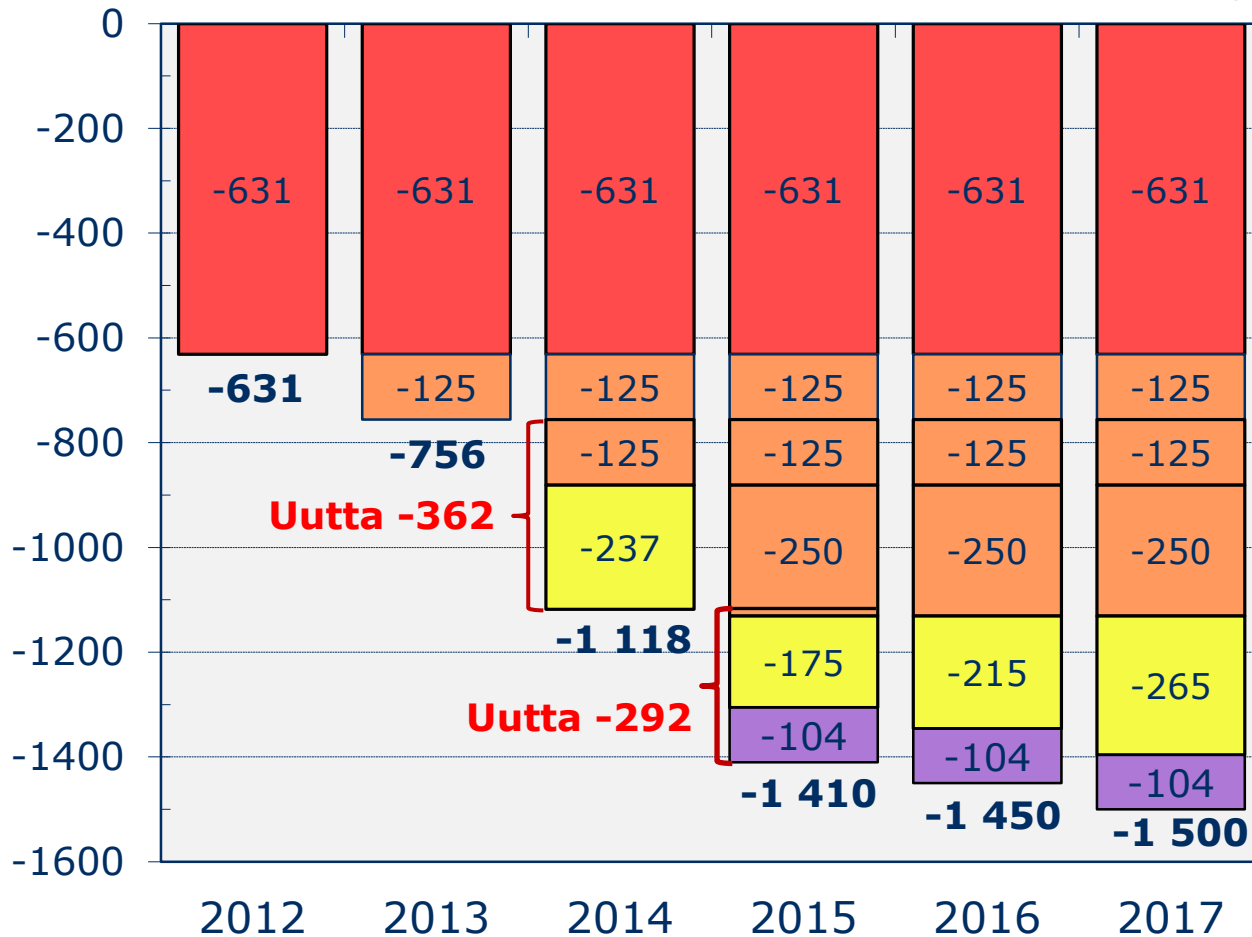
Verotulojen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä tarkastellaan mm. huhtikuun lopussa pidettävillä talous- ja veroennustepäivillä. Kaksipäiväisessä tilaisuudessa (24.–25.4.2014) käsitellään ensimmäisenä päivänä yleistä taloudellista tilannetta sekä kuntien verotuloja ja toisena päivänä valtionosuusjärjestelmää.

Lisätiedot:

Minna Punakallio, p. 09 771 2095, 040 751 5175

Hallitusohjelman sekä vuosien 2012-2014 kehysriihien päätösten vaikutus kunnan **peruspalvelujen*** **valtionosuuteen, milj. €**

Kuntataloustiedote 1/2014, liite 1

Tehdyt päätökset alentavat valtionosuuksien vuositasoa hallituskaudella (v. 2015) **1,4 mrd. euroa eli noin 15 %**

- Hallitusohjelma
- Kehysriihi 3/2012
- Kehysriihi 3/2013
- Kehysriihi 3/2014

(Kiinteistöverojen rajojen noston ja maksujen korotusten hyödyn leikkaaminen kunnilta valtionosuutta vähentämällä sekä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen poistaminen)

Vuosille 2012-2017 kohdistuneiden leikkausten johdosta kunnilta jää saamatta peruspalvelujen valtionosuuksia 6,9 mrd. €

* - mm. sosiaali- ja terveystoimi sekä esi- ja perusopetus
 - Tämän lisäksi OKM:n leikkaukset: vuonna 2013 92 milj. €, vuonna 2014 77 milj. € ja vuonna 2015 yli 100 milj. €

Yleinen taloudellinen tilanne

<i>Muuttuja</i>	<i>2012</i>	<i>2013*</i>	<i>2014**</i>	<i>2015**</i>	<i>2016**</i>
<i>(%-muutos)</i>					
<i>Tuotanto (määrä)</i>	-1,0	-1,4	0,5	1,4	1,8
<i>Palkkasumma</i>	3,2	1,0	1,3	1,8	2,5
<i>Ansiotaso</i>	3,2	2,0	1,3	1,2	1,5
<i>Työlliset (määrä)</i>	0,4	-1,1	-0,3	0,4	0,7
<i>Inflaatio</i>	2,8	1,5	1,5	1,7	1,9
<i>(%-yksikköä)</i>					
<i>Työttömyysaste</i>	7,7	8,2	8,4	8,3	8,1
<i>Verot/BKT</i>	44,1	45,6	45,7	46,0	46,1
<i>Julkiset menot/BKT</i>	56,7	58,4	58,8	58,2	57,9
<i>Rahoitusjäämä/BKT</i>	-2,2	-2,4	-2,4	-1,4	-0,9
<i>Julkinen velka/BKT</i>	53,6	56,9	59,8	61,0	61,4
<i>Vaihtotase/BKT</i>	-1,4	-0,8	-0,4	-0,1	0,2
<i>Euribor 3 kk, %</i>	0,6	0,2	0,3	0,5	1,3
<i>10 vuoden korko, %</i>	1,9	1,9	2,3	2,9	3,5

Lähde: Tilastokeskus, VM Taloudellinen katsaus, kevät 2014

Kansantalouden ennustelukuja vuodelle 2014

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2013/14	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
Handelsbanken	joulukuu	1,5	8,1	1,7	1,6
Suomen Pankki	joulukuu	0,6	8,1	1,5	1,6
OP-Pohjola	tammikuu	1,7	8,2	1,2	1,3
Euroopan komissio	helmikuu	0,2	8,3
Aktia	helmikuu	0,7	8,4	..	1,4
ETLA	maaliskuu	0,7	8,4	1,3	1,6
PTT	maaliskuu	0,8	8,8	1,7	1,6
PT	maaliskuu	0,9	8,4	1,3	1,5
Nordea	maaliskuu	0,3	8,4	1,4	1,4
Danske Bank	maaliskuu	0,5	8,4	1,3	1,3
VM	huhtikuu	0,5	8,4	1,3	1,5

Kansantalouden ennustelukuja vuodelle 2015

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2013/14	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
Handelsbanken	joulukuu	2,2	7,8	1,4	2,2
Suomen Pankki	joulukuu	1,7	7,5	1,5	1,7
OP-Pohjola	tammikuu	2,5	8,0	1,2	1,7
Euroopan komissio	helmikuu	1,3	8,1
Aktia	helmikuu	1,6	8,2	..	1,4
ETLA	maaliskuu	2,0	8,3	1,0	1,9
PTT	maaliskuu	1,6	8,5	1,4	1,9
PT	maaliskuu	2,2	8,4	1,3	1,8
Nordea	maaliskuu	2,0	8,1	1,4	1,6
Danske Bank	maaliskuu	1,8	8,3	1,2	1,4
VM	huhtikuu	1,4	8,3	1,2	1,7

Kuntien palkkakehitys 2008-2015

Käyttötalouden palkkasumman muutos ed. vuodesta, %

Erä	2008	2009	2010	2011	2012	2013*	2014**	2015**
<i>Ansiotasoindeksi</i>	5,5	3,5	3,4	3,0	3,6	1,8	1,2	1,1
<i>Muut tekijät ¹⁾</i>	0,8	-0,4	-0,6	1,5	0,5	-0,8	-0,6	-1,5
YHTEENSÄ	6,3	3,1	2,8	4,3	4,1	1,0	0,6	-0,4

1) Mm. paikalliset sopimukset, lomautukset ja irtisanomiset, työpanoksen muutoksen sekä rakennemuutosten vaikutukset

Vuonna **2015** ammattikorkeakoulujen yhtiöittämisen arvioidaan pienentävän kuntien palkkamenoja noin 250 milj. €. Ilman tätä vähennystä palkkojen muutos olisi **+ 1,1 %**.

*) Ennakkotieto

***) Ennuste

Kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksuja

(Prosenttia maksun perusteena olevasta palkasta)

MAKSU/VUOSI	2011	2012	2013	2014*	2015**
Sairausvakuutusmaksu	2,12	2,12	2,04	2,14	2,15
Työttömyysvakuutusmaksu	3,20 ^{a)}	3,20 ^{b)}	3,20 ^{c)}	2,95 ^{d)}	2,95 ^{e)}
KuEL-maksu (keskimäärin)	23,60	23,60	23,90	23,70	23,70
VaEL-maksu (keskimäärin)	20,67	19,82	19,40	21,80	21,30
MUUT (keskimäärin)	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Työnantajan maksut (keskim.)	29,31	29,24	29,39	29,31	29,26
Vakuutetun eläkemaksu (keskim. ^{f)})	5,1	5,6	5,6	6,0	6,2

a) 0,80 % palkkasumman ensimmäiseen 1 879 500 euroon asti

b) 0,80 % palkkasumman ensimmäiseen 1 936 500 euroon asti

c) 0,80 % palkkasumman ensimmäiseen 1 990 500 euroon asti

d) 0,75 % palkkasumman ensimmäiseen 1 990 500 euroon asti

e) 0,75 % palkkasumman ensimmäiseen 1 990 500 euroon asti

f) Työntekijöiden eläkevakuutusmaksu eriytyi vuodesta 2005 alkaen alle 53-vuotiaiden ja 53-vuotta täyttäneiden työntekijöiden maksuprosentiksi

Kuntien verotulot vuosina 2012-2018, mrd. €

(painelaskelma, kuntien veroprosentit pidetty 2014-2018 samoina)

Verolaji	2012	2013*	2014**	2015**	2016**	2017**	2018**
Kunnallisvero	16,84	17,97	18,24	18,66	19,28	19,97	20,75
Yhteisövero	1,21	1,31	1,34	1,39	1,26	1,33	1,39
Kiinteistövero	1,27	1,36	1,51	1,59	1,62	1,65	1,69
Verotulot yhteensä	19,32	20,64	21,09	21,64	22,16	22,96	23,83
Muutos, %:							
Kunnallisvero	4,0	6,6	1,5	2,3	3,3	3,6	3,9
Yhteisövero	-27,3	8,2	1,9	4,0	-9,6	6,1	4,4
Kiinteistövero	6,1	7,3	10,8	5,6	1,9	1,8	2,1
Verotulot yhteensä	1,3	6,8	2,2	2,6	2,4	3,6	3,8
Tuloveroprosentti, keskim.	19,24	19,38	19,74	19,74	19,74	19,74	19,74
Yhteisöveroprosentti	24,5	24,5	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Osuus yhteisöverosta, %	28,34	29,49	35,36	34,19	28,06	28,06	28,06

Lähde: Vuodet 2012-2013 Tilastokeskus. Vuosien 2014-2018 arviot PPO 3.4.2014.